29 oktober 2026

Geachte voorzitter, leden van de raad en het college,

Mijn naam is Wendy Kops en ik spreek in als mantelzorger over bestuurlijke verantwoordelijkheid en de bescherming van kwetsbare inwoners bij dreigende dakloosheid. De individuele casuïstiek licht ik graag op een ander moment persoonlijk aan u toe. Zoetermeer heeft beleidskaders, prestatieafspraken en voorzieningen voor kwetsbare inwoners. Toch laat het Rekenkameronderzoek waarover u vanavond debatteert tekortkomingen zien in verantwoordelijkheid, informatievoorziening en regie. Vanuit mijn ervaring bij een inmiddels dakloze inwoner herken ik de problemen. Hoe worden afspraken nagekomen en gecontroleerd? En wie neemt verantwoordelijkheid wanneer preventie en het vangnet tekortschieten?

Vroegsignalering en preventie

Als een kwetsbare inwoner bekend is bij Zorg en Inkomen, Multiproblematiek, terwijl signalen over dreigend woningverlies worden afgedaan als woonkwesties waar de gemeente niet over gaat en pas na een vonnis en melding bij Meldpunt Bezorgd de juiste ambtenaren betrokken worden, dan zijn we te laat. Tevens bleken zij, ondanks afspraken daarover, niet geïnformeerde door de ketenpartner. Hun navolgende interventies werden genegeerd. Hoe waarborgt de gemeente tijdige signalering en escalatie, zodat preventie niet afhankelijk is van een vasthoudende mantelzorger en die pas komt als de situatie al te ver is?

Bestuurlijke regie, maatschappelijke verantwoordelijkheid en toezicht

Maar ook bestuurlijk: Wat gebeurt er wanneer een woningcorporatie gemeentelijke verzoeken om een ontruiming niet uit te voeren, vanwege een bekende leefwijze en medische kwetsbaarheid, negeert? Ook navolgende verzoeken om dan een schikking of hoger beroep af te wachten, of om persoonlijke bezittingen veilig te kunnen stellen, bleven zonder resultaat. Welk gewicht krijgen medische waarschuwingen over ontregeling en suïciderisico van huisartsen, advocaten, mantelzorgers en gemeentelijke medewerkers? Ook dossieropbouw verdient aandacht. Hoe worden tunnelvisie, het negeren van ontlastende verklaringen en het tegen inwoners gebruiken van een onvoldoende begrepen leefwijze door een woningcorporatie, voorkomen? Prestatieafspraken, beleid rond burenproblematiek en onafhankelijkheid binnen wijkteams dienen zorgvuldigheid te waarborgen. Dubbele rollen en het ontkennen van ketenafspraken tegenover een rechter roepen vragen op over die waarborgen. De Autoriteit woningcorporaties richt haar toezicht op governance, niet op individuele dossiers. Wie controleert dan maatschappelijke afspraken wanneer de gemeente signalen ontvangt over tekortkomingen? Het gevolg kan zijn dat kwetsbare, huurbetalende en teruggetrokken inwoners dakloos raken vanwege een onvoldoende begrepen leefwijze. Ik vraag niet om rechterlijke uitspraken te beoordelen, maar om bestuurlijke regie en toezicht. Wat zijn gemeentelijke interventies en maatschappelijke afspraken waard, wanneer ketenpartners deze zonder gevolgen kunnen negeren?

Nazorg en het maatschappelijke vangnet

Ook na woningontruiming bleef ondersteuning uit. Een verwijzing naar het daklozenloket is geen passende hulp wanneer bekend is dat iemand daar vanwege zijn problematiek niet terechtkan. Geen casusregie, geen ondersteuning bij inkomen, administratie, zorg of ontruimingskosten. Zelfs geen brochure ‘Help ik ben dakloos, wat nu?’ De verantwoordelijkheid verschuift naar mantelzorgers, ongeacht hun draagkracht. Tijdelijke opvang kan daarbij worden gezien als beschikbare woonruimte of aanleiding geven tot verdenkingen van woonfraude. Hoe voorkomt de gemeente dat mantelzorg, die professionele ondersteuning vervangt en tijdelijke opvang biedt, blijvende huisvesting belemmert en hoe wordt voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken?

Urgentie, medische kwetsbaarheid en acute huisvesting

De huisvestingsverordening biedt mogelijkheden voor urgentie en directe woningtoewijzing in uitzonderlijke situaties. Waarom worden deze niet preventief onderzocht, voordat zo iemand dakloos raakt en psychisch ontregelt? En waarom is een stad met 131.000 inwoners voor acute opvang afhankelijk van een enkeltje RandstadRail naar Den Haag? Urgentie kan worden afgewezen wanneer behandeling het woonprobleem kan oplossen. Maar hulpverlening is niet onfeilbaar. Verkeerd ingezette hulp kan kwetsbare inwoners verder ontregelen. Voor sommige mensen vormt hun woning, na jaren falende hulp, juist de basis voor zelfstandigheid en zelfregulatie. Niet iedereen met complexe problematiek is wilsonbekwaam of behoeft overheidsingrijpen. Woningverlies kan hun functioneren verslechteren. Hoe kan die ontstane ontregeling vervolgens worden gebruikt als reden waarom eerst behandeling nodig is, vóórdat huisvesting mogelijk wordt? Is dat niet de omgekeerde wereld? En hoe verhoudt dit zich tot persoonlijke autonomie en de rechten van de mens?

Bestuurlijke verantwoording

In hoeverre worden politieke besluiten en moties ter bescherming van kwetsbare huurders uitgevoerd door woningcorporaties? Wie controleert de naleving? Ik verzoek de raad vergelijkbare dossiers te onderzoeken om vast te stellen of sprake is van incidenten of structurele tekortkomingen in regie, samenwerking en toezicht met de gemeente. De inzet van ambtenaren verdient erkenning, maar compenseert geen bestuurlijke tekortkomingen. Wanneer kwetsbare inwoners ondanks medische waarschuwingen en gemeentelijke interventies dakloos raken en ondersteuning uitblijft, rijst een belangrijke vraag: Heeft het college zijn wettelijke verantwoordelijkheid waargemaakt? De Wmo 2015 legt verantwoordelijkheden bij het gemeentebestuur, ook wanneer de uitvoering elders ligt. De bescherming van kwetsbare inwoners mag niet afhankelijk zijn van een vasthoudende mantelzorger, een bereidwillige woningcorporatie of een betrokken ambtenaar. De uitvoering kan worden uitbesteed. De bestuurlijke verantwoordelijkheid niet.

Voor nadere toelichting ben ik beschikbaar voor de raad en het college. Dank u wel.